

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la

TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Puterea și importanța cultului public dumneșcesc al bisericii ortodoxe.

Astăzi este generală plânsorea la toate confesiunile din țară, că credincioșii nu cercetază în Dumineci și în sărbători sfânta biserică destul de regulat.

Faptul acesta regretabil inspiră neapărat mari îngrijiri bărbaților de valoare, cari se îngrijesc de soarta și viitorul popoarelor, — după ce este știut, că cercetarea neregulată a bisericii este un semn vădit despre răceală și indiferentism față de religie și biserică, care răceală însemnează un fel de elătinare a moralității și un rău semn pentru viitorul popoarelor; pentru că fără religie și moralitate nimenea, nici individii, nici popoarele nu pot conta la trăinicie și la viitoriu.

Fiind faptul acesta regretabil îngrijitoriu pentru soarta și viitorul popoarelor, precum alte confesiuni, așa și autoritățile noastre bisericesci s'au ocupat de cauzele, din cari poate proveni atât cercetarea neregulată a bisericii, cât și în genere răceala, seau indiferentismul față de religie, carele se arată pe alocuria și la poporul nostru.

Omenii, cari s'au ocupat cu studiul acestei cesiuni, au constatat în special cu privire la poporul nostru următoarele, cauze și anume: a) sărăcia, carea în timpul de vară îl conduce pe popor a îngriji nentrerupt de cele trebuincioase pentru susținerea și traiul vieții; ér în timpul de iernă îl reține pe alocuria dela cercetarea bisericii din motivul, că îi lipsese îmbrăcăminte corăspunzătoare și cuviincioasă; b) împrejurarea că în multe locuri se țin în Dumineci și în sărbători târguri de săptămână și târguri de țară; c) împrejurarea că în Dumineci și în sărbători se țin

pertractări cu ómenii pe la artistiele comunale și înaintea altor autorități; și în fine d) se mai dice dice din unele părți, că slujba dumneșcesc nu s'ar fi executând cu destulă solemnitate.

Pentru delaturarea acestor împrejurări și respective cauze atât preoțimea cât și autoritățile noastre bisericesci au făcut, și continuă a face tot ce le stă prin putință.

Și adevărat pentru a se poté executa cultul public dumneșcesc cu mai multă solemnitate s'au înființat în multe locuri coruri, — și în același timp preoțimea ține poporului predici instructive. Pentru combaterea sărăciei, s'a lucrat în timpul din urmă mult din partea bisericii pentru dezvoltarea spiritului de lucru și de economie. De asemenea s'a întreprins, și se continuă a-se întreprins la locurile competente pentru respectarea sărbătorilor noastre.

Și aceste îngrijiri ale bisericii noastre și-au dat și până acum, și-și vor da și în viitoriu ródurile lor.

Dar pentru ca să putem contribui în măsură mai mare la înaintarea scopului, pe carele îl urmărim prin religie așa credem noi, că facem bine, ca ocupându-ne de această însemnată întrebare de viață să mai amintim o împrejurare după noi foarte caracteristică și decizătoare atât în ceea ce privește cercetarea bisericii, cât și în genere dezvoltarea sântului de pietate creștinescă și dezvoltarea moralității popoarelor.

În veacul nostru numit veacul „luminilor,“ s'au făcut multe lucruri bune; dar, așa ni-se pare nouă, acest veac luminat lasă după sine și multă umbră. Și în această umbră a veacului nostru, credem, că nu greșim, dacă cutezăm a afirma, că întră și acea nechibzuită manieră și tendință, ce s'a ivit în apusul

Europii de a nu pune pondul necesar pre religiune și biserică sub pretecul inventat anume, că lumea ar fi destul de luminată, în fapt însă cu totul pentru alte scopuri.

Acastă tendință a mers apoi mână în mână cu materialismul; ér rezultatul se vede, și se sêmețe deja destul de tare chiar în apusul Europii: în grevele de lucrători, în sinuciderile cele multe, în crime de tot soiul comise cu o rafinăria necunoscută seclilor anteriori, în sclavia și tirania capitalului, în lipsa de disciplină și în multe alte morhuri sociale, de cari suferă lumea de astăzi.

După ce însă se scie, că atât cele bune, cât și cele rele vin și pre la noi din apusul Europii, intocma precum apusul a primit odată lumina din Orient: astfelu am cređut, că este bine, să amintim și să ne ocupăm și noi de această împrejurare.

Sub titlu de „luptă pentru cultura“ în apusul Europii s'a lovit cu destulă putere în biserică și în organul ei, în ierarchiă. Nu este scopul nostru de a cerceta, dacă astfelu de lovituri vor fi fost, seau nu vor fi fost îndreptățite. Este fapt înse, că s'a lovit; ér astfelu de lovituri s'guduie de rēgulă în mare măsură sêmețul religios și desvoltarea moralității poporēlor. Și credința noastră este, că lipsa de disciplină, și celelalte multe morhuri sociale ale poporēlor din apusul Europii s'a început de odată, și s'au continuat alaturia cu loviturile, ce s'au dat bisericii și preoțimii.

Ș dacă la noi se sêmețe pre ici, pre colo, în popor rēcělă față de religiune și de biserică, apoi pôte că pre lângă cauzele amintite mai sus pôte să mai fiă încă dóră și împrejurarea, că pôte că și la noi se va fi lovit din câte o parte în biserică și organele ei.

Ori cum ar fi însă lucrul acesta, la noi este fapt constat prin istoriă și desvoltarea noastră istorică, că la noi biserică nu se pôte despărți de națiune și națiunea de biserică. La noi este fapt istoric trecut deja ca axiomă în mintea și inima poporului, că biserică și preoțimea a fost totdeauna cu poporul; și poporul a fost totdeauna cu biserică și preoțimea sa.

De unde urméză, că dacă s'ar întēpla, ca din greșelă, seau din preocupățiune să lucreze cineva pre ori ce cale la slăbirea puternice și nedespărțitei legături dintre biserică și popor, dintre poporul nostru și biserică lui, — în sciință să ne fiă, că o astfelu

de lucrare este deadreptul îndreptată încontra existenței și desvoltării poporului.

Ori cum ar fi însă împrejurările, în cari ne găsim, și ne vom putē gasi în acesta și în alte privințe, — un lucru este fapt, și rămâne, că împrejurările, prin cari trecem, și în cari trăim, sânt din cele mai grele.

În fața acestor grele împrejurări avem însă și o însemnată mângăiere în faptul, că nu suntem noi, generațiunea actuală, cei dântăi, căroră ne a fost dat să trecem prin greutăți. Au trecut înaintașii nostri prin asemenea greutăți.

Și față cu rēcēla față de religiune și biserică, de carea se plâng astăzi în genere tôte confessiunile, constatăm, că biserică Domnului în decursul veacurilor s'a mai găsit în astfelu de situațiuni grele. Și noi, cari datorință avem a-ne înspira întru pastorierea credincioșilor de viēța și faptele mari ale dascălilor bisericii, — aflăm în trecutul bisericii, că biserică și ómenii bisericii în fața nici unei greutăți n'a căđut cu inima; ci tocma din contră cu cât s'au găsit biserică în situațiuni mai grele, cu atât a desvoltat mai multă putere de viēță și desvoltare.

ÉR mijlocul, prin carele a căscigat biserică lupta cu ori ce soiul de greutăți, a fost totdeauna și în prima liniă faptul, că organele ei, preoții, și-au împlinit conscientios datorințele împreunate cu înalta demnitate de a reprezenta în mod vēđut pe Mantuitorul Christos în mijlocul credincioșilor, atât în cultul public dumneđeiesc cât și în tôte cestiunile și funcțiunile apartinătoare la conducerea spirituală și religiósă-morală a poporului.

Cultul public dumneđeiesc al bisericii noastre are o nespus de mare putere asupra desvoltării sêmețului de pietate crestinéscă. Cuprinsul intern al rugăciunilor și cântărilor, cari se esecută în biserică noastră la ori cari servițiu divin este de o sublimitate fără päreche, este adevērată poesiă religiósă, carea înspiră și înalță pre om la Dumneđeu; ér formele prescise, în cari are să-se esecute cultul public dumneđeiesc sânt astfelu întocmite, încât predau în mod nimerit și succes adevērată chrană spirituală poporului.

Lucrând cu arma dumneđeiescă depusă în cultul public dumneđeiesc al bisericii noastre nu ne putem închipui nici un fel de greutate, nici un fel de necaz, pre carele să nu-l putem birui.

Vorba este numai, ca se aflăm modul nimerit și cel mai nimerit pentru o cât mai esactă esecutare.

Și în punctul acesta, lumea așa dice, că adevărat artist este acela, ale cărui produse sînt mai aprópe de esemplarele din natură, pre cari le representéază.

Preotul nu este un artist. Este mai mult decît acésta. Preotul representéază în serviciul public dumnezeiesc îndurarea cea nemărginită a lui Dumnezeu. Și deci dēnsul satisface acestei sublime misiuni numai atunci cānd inspirat de credința în sublimitatea demnității, pre carea o representéază se sēnte pre deplin în sāntele acțiuni simbolice, pre cari le esecutéază, și este deplin pătruns de sublimitatea ideilor cuprinse în cāntările și rugăciunile bisericesci.

În acest sēmț și în acéstă ținută a minții și inimii preotului consistă arta și puterea preotului.

Preotul cetesce, și se rógă în serviciul dumnezeiesc cu inima și cu mintea; și astfel fiind este natural, că ținuta preotului înaintea altariului Domnului, vocea și modulațiunile vocii numai atunci vor fi nimerite, și vor produce în ascultători efectul intenționat, daca întru tóte vor corēspunde cuprinsului și sublimității ideilor din cāntările și rugăciunile, pre cari le rostesc.

Tot ceea ce se cāntă, și se cetesce în serviciul dumnezeiesc în și afară de biserică, are aprobarea bisericii ca atare, este rezultatul unei lucrări de seclii facută cu aprobarea bisericii. Și atāt în credința bisericii, cāt și în credința poporului ceea ce se cetesce și cāntă în biserică este cuvēntul lui Dumnezeu, și nu este cuvēntul omului.

Purcedēnd din acéstă credință este natural, că cultul dumnezeiesc al bisericii noastre numai atunci este bine esecutat, dacā forma esternă, în carea se representéază înaintea poporului, corēspunde pre deplin sublimității ideilor cuprinse în cāntări și rugăciuni și dispusēțiunii inimii și credinții preotului.

Reprentāndu-se în acéstă formă cultul public dumnezeiesc, el este cea dāntai și cea mai însemnată putere a bisericii.

Chiar pentru acésta încă dela formularea cāntărilor bisericesci s'a întocmit și melodiile, spre scopul, ca melodia, în carea se esecută cāntările bisericesci să corēspundă pre deplin cu sublimitatea ideilor cuprinse întrēnsa. Pentru acésta este pus în cărțile noastre bisericesci la fiecare cāntare și glasul, seau melodia, după carea este a-se esecuta respectiva cāntare.

Preotul representéază în cultul public dumnezeiesc și în tóte acțiunile pastorale pre Māntuito-

riul Christos, îndurarea cea nemărginită și vecinica îngrijire a lui Dumnezeu față de neamul omenesc.

Purcedēnd din principiul acesta fundamental funcțiunile, pre cari este chemat a-le sevēși preotul, nu sūnt întru atāta datorințe pre cāt sūnt drepturi, pentru al căror esercițiu Dumnezeu investesc în mod supranatural cu darul sēu pre ómenii pregațiți și chemați la acéstă înaltă demnitate.

Convingerea noastră, că funcțiunile pastorale și capacitatea de a-le implini este pentru noi în timpul de față de o deosebită importanță, — pentru ca privind cineva funcțiunile preoțesci și capacitatea de a-le sevēși ca drept și ca distincțiune, este natural, că le implinesce nu numai cu tótă conscientiositatea, ci și cu acea inspirațiunea darului lui Dumnezeu, carele mișcă, și înaltă inimile credincioșilor.

De acéstă convingere au fost inspirați cu începere dela apostolii Domnului și până în ziua de astăzi toți bărbații de valóre ai sfintei biserici.

Amintind aici acéstă împrejurare constatām tot de odată, că este mare deosebire, cānd cineva implinesce funcțiunile pastorale ca drept și nu ca datorință, pentru că privind cá drept capacitatea de a implini funcțiunile, la cari ne-am angajat, totdeauna le implinim cu zel și deplină consciință; ér acest zel, acésta deplină consciință, acéstă inspirațiune dá cultului dumnezeiesc al bisericii noastre adevărata lui importanță, și îl face să fiā acea putere mare, carea mișcă, și înaltă inimile credincioșilor la Dumnezeu, — reținēndu-le spre a poté suporta cu succes tóte greutățile vieții și a trăi pe acest pāmēnt în spiritul evangelic al vieții și conform scopului suprem, pentru carele este omul creat.

Sfintirea bisericii din Valea-mare.

Sunt înaltătoare de inimă actele, prin cari se exprimă, și se alimentéază sēmțul de pietate creștinéscă.

Un astfel de act s'a sevēșit Dumineca trecutā în comuna Valea-mare din protopresviteratul Lipovei. Poporul nostru din acéstă comună mică cu o populațiune cam de 600 de suflete cu ajutoriul special al ilustrei familii M o c s o n y i, și la stăruința de fer a zelosului sēu preot Simeon Dragoiu a zidit cu mari jertfe o frumoasă biserică, carea demustră de nou, că în tot locul, unde este zel și abnegațiune și unde poporul nostru este bine condus, poté ridica frumoșe monumente de pietate creștinéscă, și-și poté contribui cu succes

prin ridicarea și susținerea de instituțiuni de cultura la ridicarea și înaintarea sa pre toate terenele vieții.

Noul Sion românesc zidit de credincioșii noștri din Valea-mare s'a predat destinațiunei prin actul solemn al sfințirii oficiat prin Pré Sanția Sa părintele Episcop Ioan Mețianu, asistat de protopresviterii: Voicu Hamsea și Ignatie Papp, preoții: Demetriu Marcu din Birchis, Simeon Drăgoiu din Valea-mare, Iosif Daliciu din Capolnaș, Terențiu Petroviciu din Țela, Zenoviu Covaci din Ostrov, Laurentiu Barzu din Bacamezëu, Nic. Popoviciu din Soborșin, și Stefan Bortoș din Birchis.

Cântările rituali au fost executate cu toate precisiunea de corul plugarilor din Soborșin sub conducerea d-lui învățător Givulescu.

După actul sfințirii s'a oficiat prin P. S. S. sânta Liturgie; la finea căreia P. S. S. a ținut poporului o frumoasă și instructivă cuvântare.

Actul sfințirii ca atare a fost impunătoriu și înălțătoriu. La acest sfânt act au asistat mulțime mare de popor, și anume întreg poporul nostru din Valea-mare și preoțimea, inteligența, și mulțime de popor din comunele învecinate, carele venise aici să asiste la bucuria spirituală a fraților săi din Valea-mare, și să primescă binecuvântarea Arhiepiscopului său.

Atât cele ce am avut ocaziune a-le vedea la frumoasa primire ce o-au făcut poporul din Valea-mare și din comunele vecine Pré Sanției Sale, cât și ținuta demnă sub timpul serviciului divin, atențiunea și căldura inimii, cu carea asculta poporul predica Arhiepiscopului, precum și urările de bună călătorie, adresate la despărțire Pré Sanției Sale ne dovedesc, că viu este simțul de pietate creștină al poporului nostru din Valea-Murășului, vii și nedespărțită este legătura canonică dintre acest popor și Arhiepiscopul său.

Precum la zidirea acestei sfinte biserici, așa și la solemnitatea primirii și în genere la înlesnirea poporului nostru din Valea-mare de a putea primi cu demnitate pre Arhiepiscopul său, a contribuit în prima linie faptul, că ilustra familiă M o c s o n y i și de astă dată ca totdeauna a venit în ajutoriu poporului, punându-i la dispozițiune cele trebuincioase, pentru a potea face Pré Sanției Sale o demnă primire.

În numele poporului ne exprimăm și pre această cale mulțămiriile noastre față de ilustra familiă M o c s o n y i. Dumnezeu să-i răsplătescă generosele contribuiri depuse pre altariul Domnului!

Terminând rugăm Ceriul ca să primescă sfintele

rugăciuni ridicate și la această ocaziune de Pré Sanția Sa, și să reverse darurile sale cele bogate asupra poporului nostru credincios!

Epistolele parochului bătrân.

IV.

Iubite Nepoțe! Se apropiă timpul, în carele se vor ține esamenele publice în școlile noastre.

Eu am mare bucurie de lucrul acesta, pentru că la esamene se vede, ce au putut învăța pruncii. Și pruncii și părinții se bucură de răspunsurile frumoase. În satul mișu, de când mă țin minte, esamenul a fost totdeauna și de serbătoare pentru satul întreg. Și ca să putem serbatorii această și a tinerimii și a poporului nostru cu toate vrednicia, și să facem bucurie pruncilor sirguincioși la învățătură, de câțiva ani am început cu comitetul parochial să cumperăm cărți de premii, scrisori, pene și tăblițe, pe cari apoi după examen le împărțim între pruncii buni. Și mijlocul acesta s'a aratat bun, seau precum îi diceți Dvóstră „didactic“.

Cu examenul pruncilor, așa cred eu, că vom ieși bine; dar avem alte multe greutăți și necazuri, și anume ne-a necăjit în anul acesta iérna cea grea și primăvara cea de asemenea destul de grea. Acum de câteva zile a plouat și în părțile noastre, și este mai cald, seau cum așa dice, vremea mai samănă a primăvară; dar grăul este rar și fără vieță, sămănăturile de primăvară tot cam asemenea. Și dacă avem vro mângăiere, apoi această este credința noastră, că Dumnezeu le întocmesce toate bine, și nu ne va lăsa la suferințe.

Am băgat apoi de seamă un lucru bun la poporul nostru în timpul din urmă. Este mai îngrijit de ale sale, și se face pare că din și în și tot mai îngrijit. S'a făcut d'o vreme încoco poporul nostru lăcomos a ține pământul și mai lăcomos întru a căștiga pământ, și după cum mă duce pre mine gândul mișu, eu ved în lucrul acesta un semn de înaintare, pentru că „grija bună pazesce primejdia rea.“ Mai nainte vreme ómenii din sat nu pré dedeau mult pre îngrijirea grădinilor, pre sădirea legumelor. Acum de câțiva ani, de când se învață mai cu te-meiu altoirea pomilor și legumăritul, cutez, să dic, că mai nu se mai vede în sat grădină neîngrijită. Au început apoi mulți săteni să se ocupe cu stupăritul. Și și cu acesta merge bine.

Află apoi, iubite nepoțe, că cu cât bag de seamă, că la noi în sat se pun ómenii mai cu te-

meiu pe lucru, cu atât pare că se fac tot mai buni și în casele lor și între olaltă. Are deci lucru multe părți bune, și adecă îți aduce câștig la casă, și te scutesce de toate relele. Am spus, ceea ce am băgat eu de seamă în această privință și părintelui Terenție. Dar dânsul nu pré vrea să-me credă. Ce ȳici Dta la acésta ?

Ne mai batem acum capul încă cu un lucru. Avem adecă vr'o doi bănișori la biserică. Și numai Dumneȳeu bunul scie, cu câtă trudă i-am adunat. Am vrea să cumpărăm pe ei nisce pământ, ca nu cumva după mórtea mea prin grije rea să se prăpădescă, și apoi pe de altă parte să aibă și sfânta biserică din satul nostru o avere, carea să aducă roduri și în câștig și în vaȳă.

Nu se pré invoiesc ómenii, ca să cumpărăm pământ pre banii bisericii, pentru că se tem, că atunci nu vor mai puté lua împrumuturi dela biserică. Acéstă temere a ómenilor nu stă, pentru-că spre acel scop voim noi se cumpărăm pământ, ca se înmulțim banii bisericii și se avem și de împrumuturi și de toate.

De aceea am nădejde că-ți voiu puté scrie în curénd, că am cumpărat și noi pământ bisericesc, precum au cumpărat frații noștri din alte sate, unde au buni conducători.

Academia română.

Concursuri pentru pemii 1893.

A. Premii pentru cărți publicate.

I. Premiul „Năsturel-Herescu“, din Seria B. de 4000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1893.

II. Premiul statului „Lazăr“, de 5000 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, unei cărți scrise în limba română, cu conținut științific, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1892 până 31 Decembre 1893, sau celei mai importante invențiuni științifice făcute dela Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1893.

Notă. — Concurenții la aceste 2 premii vor binevoi a trimite la cancelaria Academiei (în Bucuresci, calea Victoriei Nr. 135,) operele lor, cari vor fi în condițiunile de timp aci însemnate, în câte 12 exemplare până la 31 Decembre 1893.

În privința premiilor „Năsturel-Herescu“ se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul reposatului întru fericire C. Năsturel Herescu :

„În tot anul societatea academică română va avé a premia, din veniturile fondului Năsturel, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socoti de către societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului, însă aceste premii vor fi de două specii :

1. În 3 ani consecutivi, d'a rëndul, se va decerne câte un premiu de patru mii lei noi, Nr. 4000 l. n. minimum, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

2. Érá în al patrălea an se va decerne un premiu fics de lei 12,000, carele se va numi „Marele premiu Năsturel“ operei care va fi judecată ca publicațiunea de capetenie ce va fi apărut în cursul celor 4 ani precedenți. Acest premiu nu se va decerne unei lucrări, care va fi obținut deja unul din premiile anuale, decât defalcând dintrênsul valórea premiului precedent.

Operele ce se vor recompensa cu acéstă a dóua serie de premii, vor tracta cu preferință despre materiile următoare :

a) scrieri serióse de istorie și de științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingetóre de istoria țérilor române ;

b) scrieri de religiunea ortodocsă, de morală practică și de filosofie ;

c) scrieri de științe politice și de economie socială ;

d) tractate originale despre științele esacte ;

e) scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și geografie, în cari să între și istoria și geografia României ; dicționare generale sau parțiale de științe esacte de arte și meserii, de administrațiune și jurisprudența, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite ;

f) cărți didactice de o valóre însemnată ca metod și ca cuprins :

g) dicționare limbistice în limba românescă, mai ales pentru limbile antice și orientale, adecă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche ș. a.

h) publicațiuni și lucrări artistice de o valóre seriósă, adecă relative la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura și chiar opere musicale serióse, pe cari aceste toate societatea academică română le va puté apreția atunci, când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele-arte.

i) scrieri de pură literatură română, în prosă și în versuri, precum poeme, drame și comedii serióse, — mai ales subiecte naționale — și ori-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu sémă ași dori să se acorde „Marele premiu Năsturel“, când vor fi judecate ca avénd un merit cu totul superior spre a se da astfel o încuragiare mai puternică dezvoltării literaturii naționale.

La acestea se mai adaugă următoarele dispozițiuni luate de societatea academia :

1. La concursurile acestor premii se pot pre-

se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decembrie 1896.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducțiuni de pe opuri străine clasice, cari :

a) sau prin dificultățile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românesce, vor constitui adevărate opuri literare ale limbei române ;

b) sau prin aneclarea de elucidări și de note științifice, cu totul proprii traducătorului, își vor fi însușit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărțile premiate de Academia română din alte fonduri ale sale sau cele tipărite din inițiativa și cu spesele ei, nu pot intra la concurs pentru premiile Năsturel din seria B.

4. Premiile Năsturel din seria B. se pot acorda nu numai unor opuri complete ci și părții unui op tipărit în cursul anului, cu condițiune însă ca această parte să fie de valoarea și de întinderea unui volum și nu de ale unei simple fasciōre (minimum 409 pag. format în 8° garmond).

5. Premiarea unei părți a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părți a aceluiași op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime și pseudonime vor putea fi admise la concursul cărților tipărite, ér autorii lor, spre a primi premiile acordate, vor trebui să justifice proprietatea lor.

III. Premiul „Hagi-Vasile“, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1894, unei cărți scrise în limba română și publicată în timpul dela 1 Ianuarie 1888 până la 31 Decembrie 1893, al cărei cuprins va fi :

Istoria comerțului la români, sau starea actuală a comerțului în România, sau studiu asupra legislațiunii comerciale în statul român, sau ori ce alte subiecte privitoare la comerțul român.

Terminul prezentării cărților, în 6 exemplare, pentru concurs va fi până la 31 Decembrie 1893.

IV. Premiul statului „Eliade-Rădulescu“, de 5000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1895, unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decembrie 1894.

V. „Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învățământului public“, în sumă de lei 1500, se va decerne, în sesiunea generală din 1895, celei mai bune cărți didactice în limba română dintre cele tipărite dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembrie 1894.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1894.

VI. „Marele Premiu Năsturelu-Herescu“, din seria B, în sumă de 12.000 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1897, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură, care

se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decembrie 1896.

B) *Premii pentru lucrări prezentate în manuscris cu subiecte date.*

VII. „Premiul Statului Eliade-Rădulescu“, de 5.000 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect :

„Studiu asupra basmelor române în comparațiune cu legendele antice clasice și în legatură cu ale popórelor învecinate și ale tuturor popórelor române.“

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Sept. 1893.

VIII. „Premiul Alesandru Bodescu“, de 1.500 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect : „Istoria teatrului în România.“

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1894.

IX. „Premiul Statutului Lazar“, de 5.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1895 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect :

„Igienă țeranului român. Locuința, încălțăminte și înbrăcăminte. Alimentațiunea în diferite regiuni ale anului.“

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1894.

X. „Premiul G. San-Marin“, în sumă de 2.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1895, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect :

„Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient cât și la Occident, începând cu secolul al XVI-lea până la anul 1860.“

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1894.

XII. „Premiul Alesandru Ioan Cuza“, de 10.000 lei din preună cu procentele acestei sume până la acordarea premiului, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect :

„Istoria românilor dela Aurelian până la fundarea principatelor.“

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895.

XIII. „Premiul Alesandru Ioan Cuza“, de 6000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect :

„Psihologia și Metafisica poporului român după literatură populară.“

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895.

XIV. „Premiul statului Eliade-Rădulescu“, de 5.000 lei se va decerne, în sesiunea generală din

anul 1896, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect :

„Botanica populară română din punctul de vedere al credințelor, datinelor și literaturii populare, avându-se în vedere adunarea cât se poate mai bogată a materialului.“

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895.

XV. Premiul Statului Lazăr, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1897, celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect :

Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice.

Manuscrisul va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagini de tipar în-8 garmond.

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1896.

N o t ă . — Manuscrisele lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub N-rii VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, și XV se vor prezenta anonime, purtând o devisă, care va fi reproducă pe un plic sigilat, cuprinzând numele concurentului.

Academia își rezervă dreptul de a tipări în publicațiunile sale lucrările, ce se vor premia.

Premiile se vor da autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Concurenții sunt obligați a arăta totdeauna în scris pentru care anume premiu prezintă lucrările la concurs.

D I V E R S E .

* **Maial.** Elevii școlilor confesionale gr. or. române din Arad, arangează un maial sub conducerea corpului învățătoresc Luni, a doua zi de sft. Rosalii, în 17/29. Maiu 1893, în pădurea mare numită „Csalla.“ — Venitul e destinat fondului de ajutorare a școlarilor sêraci. — Prețul intrării de persoană 30 cr. — Suprasolviri se primesc cu mulțămită (*Iosif Moldovanu*, învățătoriu în Arad) și se vor chita în public.

* **Himen.** Dl *Ilie Luca* ța, cleric abs. și-a încredințat de fiitoare soție pe d-șora *Iuliana*, fca preotul *Vasiliu Papp* din *Pociovești*.

† **Necrolog.** Subscriii cu inima frântă de durere anunțăm atât în numele nostru, cât și a copiilor, ginereului și a altor consângeni, mórtea neuitatului și mult iubitului nostru *Salvator Victor*, urmată după un morb îndelungat și greu în 11-a lunei curinte, la 11 ore nainte de mēdădi. — Fie-i țerina ușoră și memoria binecuvântată! — *Augustin Rubenescu* și soția *Elena Novacu* ca părinți, *Aurelia Rubenescu* măr. *Păcățian* și *Augusta*, *Fragola* și *Fulvia* ca surori, *Mihaiu Păcățian* par. gr. or. ca cumnat.

* **Spre atențiune pentru visitatori (inspectorii) scolari.** Mult regretatul pedagog german *Dr. L. Kellner* într-una din operele sale din urmă sfătuiesc pentru visitatorii scolari următoarele regule: 1. Dacă pă-

șesci în scólă uită tot, ce ai auzit sau ai esperiat despre învățătoriu, rău sau bun; le ia tóte obiective ca și când acela ce-ți stă înainte în scólă și ar fi străin de tot. — 2. Fi răbdătoriu și blând, și dacă ai pricină spre neîndestulare, nu o arăta acesta nici când înaintea școlarilor. 3. Întrébă, esaminéză, desvóltă propunerile, dar lasă se vorbescă și învățătoriu, ca nu cumva se și formezi judecata unilaterală despre el; dacă'l negliji de totul, 'l umilesci, vor observa acesta și școlarii. — 4. Cércă bine chilia școlară, dulapurile școlare și cele-lalte, dar cercă și chilia de locuit a învățătorului. Acesta și biblioteca lui 'ți vor spune de ce spirit e stăpănit. — 5. În judecata ta, ce'ți formezi despre scólă și învățătoriu, nu uita a luá în combinațiune împregiurările și raporturile esterne, între cari se află scóla. — 6. Fii prevēdătoriu în laudă, dar mai vėrtos în defăimare, însă îndemnă mai mult și stērnesc simțēmēntul valórei propriie. — 7. Înainte de tóte te nēsuiesc a influința asupra autorității proesime a scólei, acesta adese ori póte mai mult de cât tu, și are influința mai mare. Și aci fuvață, îndemnă, însuflețesc, dar în tóte se premergi tu cu esemplul cel bun. („Scóla populară“.)

Dintre opurile apărute în tipografia diecesană rom. greco-orientală din ARAD,

se pot procura următoarele :

Legea despre „pensionarea învățătorilor“ tradusă și esplicată de *Blașiu Codreanu*, învățătoriu. Prețul 1 fl. v. a.

Istoria pedagogiei de *Dr. Petru Pipoș*, prof. Prețul 2 fl. **Conferințe publice**, editura Asociațiunei naționale Aradane. 1892. Prețul 80 cr.

Lecțiuni din Gramatica limbii române, pentru școlile populare, de *Ioan Ilica*, învățător. Prețul 25 cr.

Colinți și Căntece populare culese de *T. Daul*, învățător. Prețul 25 cr.

Metodica școlii populare de *Dr. Petru Pipoș*, profesor. — II. Partea spețială. — Prețul 1 fl.

Didactica pentru elevii institutelor pedagogice, de *Dr. Petru Pipoș*, profesor. — Edițiunea a doua — Prețul 70 cr.

Curs practic despre cultivarea pomilor și a frăgarilor, lucrat după a lui *Paul Gőncezi*, pentru învățători și privați de *Ioan Pop Reteganul*, învățător. — Prețul 30 cr.

Eticheta — studiu social, de *Iosif Ioan Ardeleanu*, paroch rom. gr. or. — Prețul 60 cr. v. a.

Cuvēntări bisericesci și funebrale de *Iosif Ioan Ardeleanu*, paroch român gr. or. — Prețul 1 fl. v. a.

Fabulele lui D. Cichindeal, de *Ioan Russu*, fost paroch al Aradului. Prețul 1 fl.

Compendiu de Geografiă Universală, pentru școlile medie și preparandiale de *Teodor Ceantea*, profesor (edițiunea a II-a. cu figuri originali intercalate în text). Prețul 1 fl. 50 cr.

Aritmetica generală și spețială. Manual didactic elaborat în usul preparandiilor (școlilor comerciali și medie, cum și a tuturor privaților) de *Teodor Ceantea*, prof. Prețul 1 fl. 50 cr.

Florile Inimei, „Poesii“ de *Isaia B. Bosco*. Edițiunea tipografiei române a diecesei Aradului. Prețul 80 cr.

Istoria Naturală, pentru școlile elementare de *Dr. Paul Vasiciu*. Prețul 45 cr.

Compendiu de Pedagogie, de *Dr. Lazar Petroviciu*. Prețul 1 fl. 50 cr.

Despre legume, plântarea și creșterea lor de *Nicolau Avram*, învățător în Totvaradia. Prețul 60 cr.

Istoria biblică, adeca testamentul vechiu și nou. Pentru școle poporane. Edițiunea III. de *Dr. G. Popa*. Prețul 10 cr.

Scrieri pentru popor, compuse de *Iuliu Grofșoreanu*, învățător. Prețul 20 cr.

În comisiune avem spre vânzare următoarele:

Cuvântări funebrele și memoriale, de *Zacharie Boiu*, protopop. Sibiu 1889. — Prețul 1 fl. 50 cr.

Anghira creștină séu cuvântări funebrele, de *Titu Vesp. Gheaja*, preot în Gherla. — Prețul 1 fl. 50 cr.

De la 10 exemplare deodată comandate și solvate se dă unul (1) rabat, din ori care op, și expedate franco prin postă. — Iar câte 1 exemplar singuratic comandat, rogăm a se adauge încă 5 cr. pentru expediție (franco.)

Concurs.

Prin mórtea preotului Teodor Pelle devenind vacantă parochia de classa a II-a din **Bencecul-rom.**, — protopresbiteratul Timișorii — se escrie concurs pentru deplinirea ei, cu termen de **30 de zile dela prima publicare**.

Emolumentele anuale sunt: Sesiunea parochială; stola și birul usuat; un intra-și estravilan, cari tóte computate după calculul mediu a celor 5 ani din urmă, dau un venit minimal de 730 fl. v. a. din acesta véduva are drept la competența normată în §-ul 8 al reg. pentru parochii.

Recursele provédute cu documente originale de calificatiune, adresate comitetului parochial din Bencecul-rom., să se substérnă oficiului protopresbiteral din Timișóra (Fabric); avénd recurenții a se presenta în vreo Duminică ori sêrbătóre, înse numai o unică dată, și cu observarea §-ului 18 din reg. pentru parochii, în comuna susatinsă, spre a-și arêta în s. biserică de acolo desteritatea omiletică și rituală.

Bencecul-rom., 28 Febr. v. 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu Dr. TR. PUTICI, m. p. protopresbiterul Timișorii.

—□—

Pentru ocuparea postului de capelan. temporal, sistemisat cu aprobarea Ven. Con. de sub Nr. 1643 ex. 1893 pe lângă actualul paroch din **Monoștur**, Mihail Rusu, se escrie concurs cu termen de **30 de zile dela prima publicare**.

Pe cât timp va fi parochul în viêtă, capelanul se va bucura de jumătatea tuturor beneficiilor împreunate cu parochia aceluia, carea e clasificată de classa a II-a, și a cărei venite anuale sunt stabilite în minimal de 650 fl. v. a.

Recursele ajustate cu documente originale de calificatiune și adresate comitetului parochial din Monoștur, sunt a-se trimite oficiului protopresbiteral al Timișorii (Fabric). Recurenții au a-se presenta în vre-o Duminică ori sêrbătóre, însă numai o unică dată, și cu observarea

§-lui 18 din reg. pentru parochii, în comuna susatinsă, spre a-și arêta desteritatea omiletică și rituală în s. biserică de acolo.

Monoștur, 30 Martie v. 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu Dr. TR. PUTICI, m. p. protopresbiterul Timișorii.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pentru colorarea acopereméntului de tinichea a s-tei biserici din **Belinț**, com. Timiș cercul T.-Rekás se va ținé în **20 Maiu a. c. st. v.** la 2 óre d. a. în școla locală.

Prețul de esclamaré este 95 fl. 52 cr.

Comitetul parochial își resêrva dreptul, după licitațiune a contractă cu acela dintre licitanți în care va avé mai multă încredere.

Belinț, 10 Maiu n. 1893.

Petru Caprariu, m. p.

Stefan Hațieg, m. p.

preș. com. par.

not. com. par. ad hoc.

—□—

Pentru zidirea unui nou edificiu de biserică română gr. or. în comuna **Rachita**, comitatul Caraș-Severinului, cercul Bega, după planul și preliminarul aprobat de Venerabilul Consistoriu sub 2/14 Aprilie 1893 Nr 1526 se escrie licitațiune minuendă pe ziua de **18/30 Maiu 1893** la 10 ore a. m. în localitatea scolei din loc.

Prețul de esclamaré este 8511 fl. 66 cr.

Concurenții au sê depună înainte de începerea licitațiunei vadiul de 10% în numêrariu séu în hârtii de valóre.

Reflecta pot numai arhitecți séu zidari de profesiune, respective lemnari de profesiune, cari pentru asemenea întreprinderi n'au stat nici stau în procese.

Resultatul licitațiunei este obligatoriu pentru întreprindétoriu îndată după subscrierea protocolului de licitațiune; ér pentru comuna bisericéscă numai după aprobarea aceluia din partea Venerabilului Consistoriu, când apoi sê și încheie contractul; rezervându-și comitetul parochial dreptul a încredința zidirea aceluia reflectant, la carele va află mai multa garanție, nu numai materială ci și morală.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parochial din loc.

Rachita, din ședința comitetului parochial ținută în 23 Aprilie 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: GEORGE CRÉCIUNESCU, m. p. protopresbiter tractual.

—□—

Pentru repararea bisericei române-ort. din **Pauliș**, se escrie licitațiune minuendă pe **17/29 Maiu a. c.** Măestrii zidari și tinichieri, cari au voie a lua lucrările reparațiunei sunt avisați a se înfățîșă în ziua susindicată la școla rom. de băeți din loc.

Pauliș, la 23 Aprilie 1893.

Nica Mustețiu, m. p.

Stefan Ohnu, m. p.

președintele comitetului par.

notariul comit. parochial.

—□—